

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bdi. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1.50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telegrami.

Vlada trdno stoji —

Vlada trdno stoji. LDU Belgrad 19. Mi-
nistrski preds. Pašić je zahteval na zadnjem
sestanku z zastopniki zemljoradniškega
kluba, naj poda klub deklaracijo, da bo
podpiral vlado v konstituenti o priliki
predložitve ustavnega načrta. Vlada bo šla
s svoje strani zemljoradnikom na roko, da
se sprejmejo v ustavo najvažnejše določbe
zemljoradniškega ustavnega načrta, ki so
splošni v tem času možne. O tej Pašićevi
zahtevi se ima sedaj odločiti poslanski
klub zemljoradniške stranke. Sicer pa ni
nanog verjetnosti, da stopijo zemljoradni-
ci v vlado.

Na povabilo ministrskega predsednika
šta danes dopoldne muslimanska poslanca
dr. Hrasnica in dr. Silović posetila g. Pa-
šića. Osrednji odbor stranke je dal poslan-
cema svobodne roke glede politike in tak-
tike. Vsi znaki kažejo, da bo klub podpiral
vlado pri sprejetju ustave.

Danes dopoldne so se zastopniki de-
mokratskega in radikalnega kluba sestali
k prvi seji. Razpravljali so o prvem členu
ustavnega načrta.

Zborovanje Turkov.

LDU Sarajevo, 19. Po tridnev-
nem zborovanju Jugoslovenske mu-
slimanske organizacije se je zboro-
vanje snoči zaključilo, pri čemer je
bila sprejeta nastopna resolucija:
„Osrednji odbor Jugoslovenske mu-
slimanske organizacije je danes

končal svoje razpravljanje o poli-
tični situaciji in o pooblastilih po-
slanskemu klubu, naj po svoji lastni
uvedljivosti samostojno nadalju-
je našo politično taktiko, pri čem-
er naj gleda na to, da bo dosegel,
da se uresniči naše želje, in da se
ugodi našim zahtevam.“ Na tej seji
se je tudi razpravljalo o položaju
muslimancev v Sandžaku in v Ma-
cedoniji in o tem, kako naj se izpo-
polni sedanja deželna vlada. Na-
daljnega razvoja politike muslima-
nov je treba odslej pričakovati v
Belgradu.

LDU Sarajevo, 19. Dosedanji
predsednik bosanske vlade dr. Mi-
lan Sršić je končno veljavno rešen
svoje dolžnosti. Pričakujejo skoraj-
šnji prihod novoimenovanega pred-
sednika Nikole Gjurgjevića.

Francosko-poljska pogodba.

LDU Pariz, 18. febr. (Havas.)
Kakor javlja »Eclair«, je prišlo do
francosko-poljskega gospodarskega
dogovora. Trgovinske pogodbe
so že podpisane, pogodbe, ki se ti-
čejo drugih stvari, se podpisujejo
v kratkem. Francoska vlada bo s svo-
je strani delala z vsemi silami na to,
da sodeluje pri ustanovitvi zveze
splošnega, predvsem pa vojaškega
znajanja, katera bi obsegala Poljsko,
Finsko, Baltske države, Romunijo
in Češkoslovaško.

Civis Romanus sum.

Starorimska država je bila naj-
mogočnejša in največja republika
starega veka, ki je obsegala do ma-
lega ves tedaj znani svet. Seveda to
ni bila republika v današnjem po-
menu besede in njeno prebivalstvo
ni uživalo enakih pravic, ker se je
delilo v »polnopravne državljane«,
v »tujce« in v »sužnje«. Ti zadnji pa
sloho niso veljali kot osebe, ampak
so jih smatrali kot stvari, s katerimi
je vsak lahko delal, kar je hotel.

Zato so pa uživali polnopravni
državljanji vse one ugodnosti, kate-
re priznava moderna država svojim
državljanom, in rimske oblasti so
postopale s človekom, ki je ponosno
izjavil: civis Romanus sum — jaz
sem (polnopraven) rimski državljani-
— z vsem spoštovanjem, ki ga mora
imeti tudi oblast pred človekom kot
takim in pa kot takim, ki sodeluje
v državnem gospodarstvu s svojim
volilnim glasom.

Današnja moderna država ne po-
zna več sužnje in različnih držav-
ljanskih kategorij, ampak pozna sa-
mo polnopravne državljane (iz-
vzemši posamezne slučaje, ki jih do-
ločajo posebni zakoni). Kdor je dr-
žavljan kake države, je polnoprav-
en državljani. To je moderna za-
hleva, ki je izvedena pri vseh kul-
turnih narodih.

Tudi delavec je polnopraven dr-
žavljan — vsaj v teoriji. Praksa se-
veda, katero izjavajo državne obla-
sti, je pogosto drugačna, kajti tako
zahtevajo razredni interesi ali pa in-
teresi posameznih strank in klik, ki so
slučajno na vladi.

Ko smo pred dvema leti ustanav-
ljali svojo državo, smo bili mnenja,
da ustanavljamo moderno demokrat-
sko državo, v kateri bodo imeli vsi
državljanji brez izjeme enake pravice,
in sanjali smo o državi, v kateri
bo vsak državljani lahko s ponosom
rekel: »Jaz sem jugoslovanski dr-
žavljan.« To naše pričakovanje se
na žalost ni uresničilo. Namesto pol-
nopravnih državljanov smo dobili
tri kategorije državljanov, kakor so
jih imeli stari Rimljani (glej zgoraj).

Delavec ne more reči s pou-
som, »jaz sem jugoslovanski držav-
ljani«, če vidi, kako se je postopalo
in se postopa s slovenskimi rudarji
v Vrdniku.

Vrdnik pri Rumi je državni
rudnik. Slovenski rudarji, ki so
bili zaposleni v tem rudniku, so po-
lnoopravni državljani kraljevine Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev. Zanje
vsled tega ne smejo in ne more-
jo veljati nobeni drugi zakoni, ka-
kor za Srbe ali za Hrvate. Ako so
kaj zakrivali, jih mora oblast postavi-
ti pred redno neodvisno sodišče,
ki jih ali obsodi ali pa opusti. Ako
pa niso zakrivali ničesar, potem pa
mora oblast respektirati rek: »Jaz
sem jugoslovanski državljani.« Če-
prav prihaja le iz ust priprostega de-
lavca!

Oblast v Vrdniku tega ni stori-
la! Slovenske rudarje, ki so bili
obdolženi »komunizma«, je kratko-
malo naložila na odprte tovorne vo-
zove in jih prevažala kot ljubo ži-
vinčad cele tedne iz enega kota Ju-
goslavije v drugega lačne in žejne in
zmrle, brez denarja in brez vsakih
sredstev!

»Civis Romanus sum — jaz sem
jugoslovanski državljani!«

Kakšna razlika med nekdanj in
sedaj! »Civis Romanus« ni smel biti
tepen (tudi stari Rimljani so poznali
batine) in ni smel biti križan, ker
take kazni so poznali Rimljani le za
pritepeno svojati in za tujce, toda Ju-
goslovanskega državljanja pošilja ti-
sta oblast, katero tudi delavec so-
ustvarja z volilnim listkom, na kri-
žavo pot, ki je skoraj hujša kakor
smrt na križu samem! Če bi živni
danes slavni rimski govornik Cice-
ron, ki je bil sijajen advokat in velik
zagovornik kapitalističnega režima
in najljubejši nasprotnik starorim-
skega »boljševika« Katiline, ne bi
zaklical svojeje »o tempora — o
mores« boljševikom, ampak na kak-
šen drugačen naslov!

Da se je slovenskim rudarjem
zgodila velika krivica kot delavcem
in kot svobodnim državljanom, je
najboljši dokaz to, da se je zavzel
zanje ne le mirni »Slovenski Narod«,
ki gotovo ne brani slovenskih »bol-
jševikov«, o katerih po pravici pravi,
da jih sploh ni (naši »boljševiki« so
običajni nezadovoljenci), ampak celo
demokratsko »Jutro«, čegar
stranki pripada minister za šume in
rude dr. Krizman, ki je v hvalni šel
rudniku v Vrdniku.

Od ministra dr. Krizmana pričau-
kujemo, da bo uvedel v najkrajšem
času glede razmer v državnem rud-
niku v Vrdniku najstrožjo preiska-
vo. Ako je res demokrat, potem je
njegova dolžnost, da pripomore pre-
ganjanim slovenskim rudarjem do

njihovih pravic, da krivce najstrožje
kaznuje in da zadoščenje razžaljeni
delavski časti, ki je ravno toliko
vredna kot ministrova, in da pomore
do veljave izreku: Jaz sem pol-
nopraven jugoslovanski držav-
ljani!

Poostrena cenzura v Sloveniji.

Včerajšnje »Jutro« javlja:

Ljubljana, 19. febr. Kakor smo iz-
vedeli, je deželna vlada dala na vsa
cenzurna mesta v Sloveniji ukaz, da
naj se posveča pri cenzuri časopisja
večja pozornost podivjanosti in si-
stematski doslednosti, s katero se je
zlasti zadnji čas začela nedostojna
gonja proti državi, oblastvenim od-
redbam, poedinim plemenom našega
naroda ter uradnim osebam. Kjer
presega pisava časopisja meje do-
stojne kritike in je v nasprotju z ob-
stoječimi zakoni, je vporabiti z vso
strogo cenzurne predpise ter
pisce tudi kazensko zasledovati. V
slučaju trdovratnega in nepoboljšli-
vega pisanja, s katerim se načrto-
ma ubija avtoriteto oblasti ter s si-
stematično gonjo, z lažmi in s po-
svojanjem izpodkopuje ugled države in
njenih uradov, je posamezne časopi-
se v smislu decembarskega ukaza
ministrskega sveta začasno ustaviti.

Kakor čujemo, so dali neposredni
povod za poostritev cenzure razni
klerikalni listi, ki sistematično, s
članki, noticami, načinom poročeva-
nja širijo med narodom mržnjo proti
državi in dosledno spodbujajo
njeno avtoriteto. Na nje pada tudi
glavna odgovornost za gotovo ne
simpatične odredbe deželne vlade.

Mi niti najmanj ne dvomimo, da
je ta vest popolnoma resnična. Po
naših domnevah je pa ni izrekla
ljubljska vlada sama od sebe, am-
pak je brzkone prišel »migljaj« od
drugod.

Naredba ne vsebuje nič novega,
ampak obsega samo ponovitev zna-
nih določb še bolj znane decem-
barske »Obznane«. Mi smo že takrat,
ko smo »Obznano« prvič kritizirali,
izrekli bojazen, da bo centralna vla-
da uveljavila v »Obznani« izražene
represalije ne le proti komunistom,
ampak tudi proti drugim strankam,
ki vladi ne bodo po volji. Sedaj so
na vrsti poleg komunistov, klerikalci,
jutri pridejo na red Radičevci itd.

Proti »poostreni« cenzuri mi ne
bomo v listu nič protestirali, prvič
ker bi bili bržčas zopet pobeljeni,
drugič pa ker nič ne bi pomagalo. Za
nas je bila cenzura dovolj ostra že
do sedaj.

Pač pa si dovoljujemo skromen
protest proti poostritvi cenzure sa-
mo za Slovenijo. To je neupravičen
afont proti ljubljanskemu cenzorju,
kateremu moramo dati izpričevalo,
da je svojo službo prokleto resno
opravljal! Pa kaj hočemo? Nehva-
ležnost, nevhvaležnost!...

Pokrajinski zbor kovinarjev v Sloveniji.

Ljubljana, 21. Včeraj se je v po-
svetovalnici mestnega magistrata
vršil prvi pokrajinski zbor kovinar-
jev v Sloveniji po lanskoletnem
kongresu zedinjenja vseh kovinar-
jev Jugoslavije v Ljubljani. Kon-
gres, katerega se je udeležilo 26 de-
legatov in 4 delegati s posvetoval-
nim glasom, je zboroval od 9. ure
zjutraj do pol 1. ure popoldne in od
2. ure popoldne nepretrgoma do 10.
ure zvečer. Kongres je izvršil dale-
kosežne sklepe, predvsem sklepe
o akciji in taktiki kovinarske stro-

kovne organizacije. Poleg tega, da
je bil izvoljen nov centralni odbor,
se ustanove tudi razni važni odseki,
ki bodo pripomogli k razvoju in
utrditvi kovinarske organizacije. Ti
odseki bodo: tarifni, akcijski in iz-
obraževalni odsek, ki bodo igrali
važno organizacijsko ulogo. Kon-
gres je tudi sklenil izdajanje last-
nega strokovnega lista »Kovinar«,
ki bo izhajal enkrat mesečno kot
neobligatno glasilo kovinarjev. (O
kongresu podrobno še poročamo.
Op. ur.)

Podrobna debata v ustavnem odseku.

LDU Belgrad, 18. febr. Podro-
bna debata o načrtu ustave, ki ga je
predložila vlada, se je pričela danes
na 13. seji ustavnega odseka, ki se
je pričela ob šestnajstih. Otvoril
jo je predsednik ustavnega odseka, dr.
Moričilo Ninčič. Tajnik Bošković je
prečital prvi del načrta. Dr. Laza
Marković predlaga, naj se člen 1.
razstavi v dva dela: Država Srbov,
Hrvatov in Slovencev je ustavna,
parlamentarna in nasledstvena mo-
narhija. Službeno ime države je
»Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev«. Prosi, naj se po poslovnici
glasuje o vsakem delu posebej.

Posl. Jovan Gjonović (republi-
kanec) meni, da struktura prve vla-
de ni bila dobra in predlaga drugo.
Pravi, da je početkoma samo sumari-
čno razložil stališče republikanske
stranke, ker je mislil, da ga bodo
njegovi tovariši razumeli. Republi-
kanska stranka meni, da je treba
našemu izmučenemu narodu dati ta-
ko vladno obliko, v kateri bo bolje
uspeval. Zato je on proti temu, da
bodi naša država monarhija. Če se
sprejme monarhija, bo mnogo več
antagonizma, kakor bi ga bilo v
republikli. Ugovarja proti te-
mu, da bi se država imeno-
vala »Kraljevina Srbov, Hrvatov in
Slovencev«, ker to kaže, da smo ta-
ko zelo različni, da ne moremo
ustvariti edinstvene države. Treba
je državo nazvati »Jugoslavijo«.

kar bi odgovarjalo njenemu zem-
lepisnemu in etnološkemu položaju.
Treba je v ustavo nujno ustaviti od-
redbo, da se ozemlja države ne
smejo oddajati ali zamenjevati, ne
da bi narod dovolil. Že v začetku je
treba naglasiti, da se je narod uje-
dil na svojo lastno iniciativo in pa
svoj volji sestavil suvereno državo.

Radikalec Milorad Vujčić meni,
da prvi oddelek ne vsebuje vsega
onega, kar bi moralo imeti splošen
značaj, in predlaga, naj se v splošni
del ustavi: 1. naziv države in oblika
vladavine; 2. grb in zastava; 3. dr-
žavne oblasti; 4. razdelitev državnih
oblasti; 5. službeni jezik in službe-
na abeceda; 6. državna vera. — On
misli, da bi nastala v ustavi prazni-
na, če se ne bi predvidelo, da se
državne oblasti ne smejo niti menja-
ti, niti cepiti. Kar se tiče razdelitve
državnih oblasti, je to povsem dru-
go vprašanje. Z ozirom na predlog
dr. Laze Markovića prosi za dopol-
nila, po katerih bi se prvi člen
ustave glasil tako-le: »Država Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev, ki jo
tvorijo zedinjene zemlje Srbov, Hr-
vatov in Slovencev, je ustavna in
nasledstvena monarhija.«

Nato povzame besedo dr. Jan-
ko Šimrak (Jugoslov. klub), ki izja-
vi, da stoji njegov klub na stališču
narodnega edinstva in predlaga k
prvemu členu, naj se ustavi vanj
tudi skupno ime, ker bi sicer ime dr-

žave bilo nekako separatistično.
Prvi člen naj se glasi: »Jugoslavija,
država Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev, je ustavna in nasledstvena
monarhija.«

Nato govori, kako so se razvi-
jale druge vlade, in naglašja, da mo-
ra v teh časih vladati narod, ne pa
absolutizem. K členu 4. predlaga:
»Država Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev se deli na pokrajine, okraje in
občine. Pokrajine so tele: Srbija,
Hrvatska s Slavonijo in Medjimur-
jem, Bosna in Hercegovina z Dal-
macijo, Crna gora, Vojvodina in Slo-
venija s Prekmurjem.« Zahteva zgo-
dovinske meje ne radi državnoprav-
nosti, ampak zato, ker te meje od-
govarjajo gospodarskim in kultur-
nim enotam. Zakonodajstvo pa mo-
ra biti za vse enote isto.

Dr. Vošnjak (zemljoradnik) pra-
vi, da je imela krfska deklaracija
prav, ko je proglasila monarhijo.
Kar se tiče grba, pravi dr. Vošnjak,
naj se na modrem ščit izpuste be-
sed. Službeni jezik naj bo srbo-hr-
vatsko-slovenski.

Posl. Ljuba Jovanović meni, če
bi se razpravljalo o vsakem posa-
meznem oddelku, bi se delo preveč
zavleklo. Predlaga, naj se razpra-
vlja o posameznih členih, ne pa o ce-
lih oddelkih.

Predsednik dr. Ninčič pravi, da
bo dal predlog posl. Jovanovića na
glasovanje koncem seje.

Zemljoradnik Avramović zahte-
va, naj se v prvi člen ustavi tudi to,
da je naša država gospodarska
in kulturna država. Predlaga,
naj se prične ustava takole:
»Zedinjen v enotno državo, si je dal
troimenski narod Srbov, Hrvatov in
Slovencev v popolni svobodi tole
ustavo: Člen 1. Jugoslavija, država
Srbov, Hrvatov in Slovencev, je po-
litčna, gospodarska in kulturna eno-
ta. Na čelu ji stoji kralj, ki vlada po
volji naroda in po določbah ustave.
Člen 2. Kot politična enota je drža-
va osnovana na načelih svobode.
Člen 3. Kot gospodarska enota je
država zasnovana na zadružnem
načelu, kakor tudi na načelu gospo-
darske pravičnosti. Člen 4. Kot kul-
turna država je država osnovana
na načelih mirnega razvoja in širje-
nja prosvete. Jezik naj bo srbo-hr-
vatsko-slovenski.

Dr. Lajinja meni, da zahteva
Narodni klub, da se v prvem členu
ustave naglasi, da je Jugoslavija
kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev, ena, zedinjena narodna dr-
žava, ki ima obliko monarhije s
parlamentarno vlado.

Poslanec Nedeljko Divac (soci-
jalni demokrat) izjavi, da je za re-
publikanski sistem vladavine. Če
imamo danes dobrega kralja, ni go-
tovo, da bo tak tudi njegov nasled-
nik. Če bi nam ne bil všeč, bi lažje
zamenjali predsednika republike,
kakor kralja. Socialna demokracija
je proti monarhističnemu sistemu
vladavine, ker ta sistem izključuje
enakost. Zahteva naslov: »Država
Jugoslavija« ali »Republika Jugosla-
vija«. Pojem Srb, Hrvat ali Slove-
nec naj se rabi v istem smislu, ka-
kor n. pr. Dalmatinec ali Istran itd.
Vprašanje narodnih manjšin naj se
uredi po zakonu. Sploh pa predlaga
za podlago podrobni debati socialno-
demokratski načrt ustave.

Politične vesti.

† Klerikalci za žensko volilno pravi-
co. Včerajšnjega od »Krekov prosvete«
sklicanega ženskega protestnega shoda
proti ukinjenju ženske volilne pravice se je
udeležilo okoli 2000 žensk. Kot glavni go-
vornik je nastopil posl. dr. Gosar, ki je v
svojem res stvarnem govoru podal zgodo-
vino izdelave volilnega zakona za občinske
volitve v Sloveniji, o ženski volilni pravici
in utemeljil socialno zahtevo po ženski vo-
lilni pravici. Dočim imajo v Češkoslovaški
žene aktivno in pasivno volilno pravico pri

vseh volitvah, pri nas še aktivne nimalo. Izjavil je, da je minister za notranje stvari g. Draskovič zato zavlačeval občinske volitve v Sloveniji, ker je čakal ugodnega trenutka, da črta iz volilnega zakona odstavek o ženski volilni pravici. Za njim je govorila gđ. dr. Pivec, ki je podala kratak pregled o ženski volilni pravici v drugih državah. Nato sta govorila še gđ. Zupan in g. Sušnik, ki je med drugim izjavil, da premalo bankirjev vlada našo državo. Končno je predsednica predlagala shodu brzojavko na ministrskega predsednika, v kateri 4000 (?) zbranih žensk protestira proti anulanju ženske volilne pravice. Podpisana je »Krekova prosveta«. — Mi izjavljamo k večeršnjemu protestnemu shodu samo to, da je socialna demokratka stranka za Slovenijo zahtevala žensko volilno pravico že pred 20 leti, ko klerikalci o njej niso hoteli ničesar slišati.

+ Preporočila »Prosveta«. »Jutro« poroča: Minister za notranje stvari je preporočal razširjanje listov »Naša slova«, ki izhaja na Dunaju in »Prosveta«, ki se tiska v Chicagu. Oba lista sta ustanovljena zato, da delujeta proti naši državi. — K tej »Jutrovi« notici pripominjamo, da izhaja »Prosveta« že 14. leto, ko o Jugoslaviji še ni bilo ne duha ne sluha!

+ Ker je poslanec Nastas Petrovič odstopil kot član ustavnega odbora, pride na njegovo mesto dr. Miroslav Spalajkovič.

+ Italija, najprej v eni Beograda poročajo, da so beograjski krogi mnenja, da mora Italija že naprej izprazniti nam priznana ozemlja, potem šele bi lahko govorili o sklepanju trgovinskih pogodb. — Nadalje smo zvedeli, da ljubljanskim »eksportom« in »importom« še niso zraskli sivi lesje.

+ Volilni red za volitve v italijanski parlament določa, da mora biti italijanski državljani, ki hoče biti izvoljeni za poslance, star 30 let. Pasivne volilne pravice nimajo uradniki, učitelji, profesorji in sploh nobeni taki funkcionarji, ki dobivajo plače iz državnega proračuna. Voljeni tudi ne morejo biti ravnatelji, upravitelji, zastopniki in sploh nobena oseba, ki dobi plačo pri društvu, industrijskem ali trgovskem podjetju, podpiranem od države. Poslanci tudi ne morejo postati odvetniki in pravni zastopniki takih društev in podjetij. Izključeni so od pasivne volilne pravice vsi, ki so vezani na državo po poslovnih ali dobavnih koncesijah in pogodb. Tudi duhovniki z določenim službenim področjem ter člani kapitulov ne morejo biti voljeni, niti ne zastopniki emigrantskih bank. — Italijanski poslanec bo imel 15.000 lir letno.

+ Zvišanje krušnih cen v Italiji. Zbornica je sprejela nadaljnje člene zakonskega načrta o zvišanju krušnih cen.

+ Slepe miši. Kakor javlja »Journal des Debats«, italijanska vlada ne bi mogla izgnati iz Italije princa Siksta Bourbonškega, ker se nahaja v Parizu. Princ je izjavil, da Pariza že štiri mesece ni zapustil. Stanuje celo v neposredni bližini italijanskega poslanstva, ki bi se mogel pač preprčati, da princ že ni bil dolgo časa v Italiji.

+ Za zastopnika ruske sovjetske republike v Italiji je bil imenovan prejšnji zastopnik Rusije Gorovski. Italijanska vlada mu je že podelila agremnt.

+ Češki in nemški agrarni se pogajajo o sporazumu, ki bi zelo utrdil njih agrarno stališče in njih zahteve. Kako bo, se še ne ve. Socialisti se zaenkrat tej »zeleni« internacionalni posmehujejo.

+ Pogajanja v Rigi obetajo uspeha. Dosegel se je sporazum v vprašanju razdelitve zlata in v finančnih vprašanjih, tako, da se bodo pogajanja odšle hitreje nadaljevala. Podpisa pogodbe pričakujejo v dveh tednih.

+ Amerika se umika! Zastopnik Združenih držav v reparacijski komisiji Boyden je obvestil komisijo o not, ki naznanja, da se običajni zastopniki Združenih držav odtegnje komisiji.

+ Predsednik Harding bo — po poročilu iz Washingtona — izdal začetkom marca na vse narode apel za razorožitev.

+ Wilson piše knjigo o mirovni konferenci: pri tem poslu mu pomaga Standard Baker, eden ameriških večakov na konferenci, ki zbira gradivo. Knjiga izide v marcu in bo baje za diplomate zelo zanimiva.

+ Raymond Polacaré ima sedaj, ker ni drugačija posla, velike konference, na katerih skuša na vsak način dokazati, da je Nemčija in sama Nemčija in ne tudi Francija kriva na izbruhu vojne. Dosedaj so mu je posrečilo dokazati to svoje mnenje vsem tistim, ki tudi prej niso bili drugačnega.

+ Novi ruski osrednji izvrševalni odbor, izvoljen na 8. vsesuskem sovjetskem kongresu, obstoji iz 300 članov in 100 kan-

didatov, med njimi iz vsaj Evrope znanih ljudi kot: Bucharina, Bele Kuna, Dudenija, Vorošilova, Džerdžinskega, Jemšalova, Zinovjeva, Kalinina, Kamenjeva, Krasina, Križanovskega, Kolontajeve, Lenina, Lunačarskega, Larina, Lomova, Miljutina, Nogina, Preobraženskega, Petrovskega, prof. Pokrovskega, Rykova, Radeka, Rakovskega, Stalina, Sokolnikova, Trockega, Tomskega, Uljanova, Čičerina, Šljapnikova, Jaroslavskega in drugih. Sestavni del ruske socialistične federativne sovjetske republike pa je 16 socialističnih sovjetskih republik.

+ Pot do socializacije na Romunskem. Minister za javna dela je predložil zakonski načrt, ki zagotavlja delavstvu del dobička velikih podjetij. Načrt nadalje uvaja na Romunsko sistem delavskih zborov.

Dnevna kronika.

IVAN NOVŠAK.

Snoči ob pol 11. je nenadoma preminul sodrug Ivan Novšak, tajnik Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok v Sloveniji. Zadel ga je kap. Pokojnik je bil neomahljiv sodrug, ki je svoje življenje posvetil v prvi vrsti strokovni organizaciji. O pogrebu poročamo jutri. Blag mu spomin.

O rezultatu pregleda rudarskih stanovanj v Trbovljah bomo prejeli, kakor nam zagotavljajo z merodajne strani, v kratkem potrebne podatke. Prosimo torej sodruge v Trbovljah, da še nekoliko potrpe, da prejmemo tozadevno gradivo.

Rudarji v Vrdu so po vseh doslejših poročilih pomilovanja vredni reveži. Rudniška uprava je skrajno slaba, stanovanja pod vsako kritiko, varstvene in sanitarne narebe se izvajajo že s kaznovno malomarnostjo. Plača ne dosega niti najpotrebnejšega življenjskega minimuma, ker je življenje v Vrdu silno drago. Ali more biti rudar v takih neznosnih razmerah zadovoljen? Pritožbe na državno upravo ne pomagajo nič, pač pa imajo ta uspehi, da vsakega proglase za »komunist«, kdor se upa le usta odpreti in ga denejo pod določbe znane protidelavske narebe in pošljejo po »šube« v domovino! Kako izgleda tak »šub«, se vsak lahko prepriča v Dravljah. Može, žene in otroci so naloženi kakor drva na odprte »lorice-voze«, na katerih so se vozili cele tedne domov po silnih ovinkih, brez hrane in brez denarnih sredstev, ker jim vzorna državna uprava ni izplačala niti onih mezd, katere so imeli že zasluženi! O kakih odgovorih dela itd. seveda ni niti govora! Kako barabsko je postopala rudniška uprava z našimi delavci, dokazuje gorostasen slučaj, da je rudniški »uradnik« — to človeče zaslužil drugačen naziv — označil ubožnega rudarja kot »komunist« samo zato, ker lepa rudarjeva žena ni hotela ugoditi njegovim pohotom! Mi zahtevamo odločno od ministrstva za šume in rude, kateremu je ta rudnik podrejen, najstrožjo preiskavo! O principijski strani te sramotne in škandalozne afere govorimo na drugem mestu. — Ljubljansko »poverjenstvo« za socialno skrb pa si bo pridobilo zaslužno priznanje vseh poštenih ljudi, če se za te nedolžne žrtve rudniških samopašnežev kar najbolj zavzame.

Ljudsko štetje. Kakor se nam poroča, so našli pri zadnjem ljudskem štetju v Jugoslaviji več Nemcev (Švabov) kakor Slovencev. Z ozirom na zadnjo debato v ustavotvornem odboru o naslovu naše države in o ozkrom na zgoraj omenjeni fakt, je predlagal večeraj neki hudomušnež, naj se naša država le še naprej imenuje: kraljevina SHS!

»Ven z Lutome«, — »ven z antikristom«! Tako so kričale razjarjene ljubljanske ženske v sobot zvečer v Mestnem domu nad nekim gospodom, ki je prišel v Ljubljano oznanjati neko novo vero, kakor da ver v Jugoslaviji že ne bi bilo več kakor pomaranč pri branjevkah za izbrati. Ženske so razgnali ognjegasi c nekaj curki narle vode, nakar so ljudje od zunaj razbili na Mestnem domu 4 velike šipe, katere bo plačala mestna občina. Prav za prav bi jih moralo plačati ministrstvo ver. — Mi pa pravimo: Strečen svet, ki ima za take stvari čas. Nova vera!

Vprašanje odtegnitve kronskih novčanic po 1, 2 in 10 kron iz prometa, se mora v glavnem smatrati za dovršeno. Spuščajoč v promet količine drobnega kovinskega denarja, je ministrstvo za finance odtegnilo iz prometa znaten del kronskih bankovcev. Definitivno se vzamejo ti bankovci iz prometa v

+ O novem socialnem veroizpovedanju poroča v pariškem »Populaire« japonski profesor Taguchi Kido. Privrženci te vere pričakujejo v letu 1922 novo vojno. Med japonsko armado, zlasti med rezervisti se vera čim dalje bolj širi.

+ Finske komuniste preganja tamonjska policija na vso moč. Njih publikacije zaplenjujejo, delavne člane zasledujejo in razsežne organizacije — razširjene po vsej Finski — pa zapirajo. Da so organizacije finskih komunistov velike, priznavajo celo meščanski listi.

+ Argentinski socialisti so na kongresu v Buenos-Airesu s 5000 glasovi proti 3000, ki so bili oddani za III. internacionalno, sprejeli program, ki se izjavlja za Dunaj. Tretjeinternationalci so ustanovili svojo sekcijo komunistične internacionale.

stavljen samo za varstvo električne žice in fasade in se je tam po svoji lastni krivdi ponesrečil.

Revizija ljudskega štetja v Splitu. Ker je popis prebivalstva v Splitu napačen, ker izkazuje toliko prebivalstva kot pred vojno, namreč 26.000, dočim je pravo število gotovo višje, so oblasti odredile revizijo ljudskega štetja.

Valutni spekulant. Finančni ministr je kaznoval menjalce denarja Anafa, Rustoja, Baruha in Juščuja radi protizakonitih spekulacij vsakega z denarno globo po 20.000 dinarjev, ki zapade državni blagajni.

Kulturni vestnik.

Repertoar ljubljanskega gledališča: Drama: Ponedeljek, 21. »Miss Hobbs«, (A). Torek, 22. (zaprto). Sreda, 23. »Golgota«, (B). Četrtek, 24. »Miss Hobbs«, (E). Petek, 25. »Školjka«, (A). Sobota, 26. »Razvalina življenja«, slavnostna predstava v proslavo petdesetletnice avtorjeve, (izven). Nedelja, 27. »Golgota«, (izven). Ponedeljek, 28. »Razvalina življenja«, (C). — Opera: Ponedeljek, 21. (zaprto). Torek, 22. »Thais«, (A). Sreda, 23. Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, (izven). Četrtek, 24. Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, (izven). Petek, 25. Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, (izven). Sobota, 26. »Tosca«, (D). Nedelja, 27. »Fra Diavolo«, mladinska predstava ob 3. popoldne, (izven). Ponedeljek, 28. (zaprto).

Novo praško češko gledališče. Kakor javlja »Večerni«, se svojčas zaplenjeno deželno gledališče vrne Nemcem. Za češko umetnost se zgradi novo gledališko poslopje na Revolujskem trgu.

Stolica za srbo-hrvatski jezik na vseučilišču v Padovi. Belgrajsko poslanstvo je zaprosilo ministrstvo za prosveto, da vo preskrbi knjige, ki jih bo rabila padovska stolica srbohrvatskega jezika.

Claude Monet, slavn francoski slikar impresionist je obhajal te dni 80 letnico svojega rojstva.

Po svetu.

— Stavka tokstinskih delavcev na Češkem se naglo razširja. Izbruhnila je zaradi tega, ker podjetniki niso hoteli sprejeti delavskih zahtev v skupinski pogodbi.

Prebivalstvo Bolgarije. Po pravkar dovršenem ljudskem štetju znaša prebivalstvo Bolgarije 4.700.000 duš, pričakovalo pa se je, da jih bo pet milijonov. Dognalo se je, da je nazadovalo število porodov, dočim so številke smrti ostale približno iste, kakor pri zadnjem štetju.

— Sovjetske republike v sovjetski zvezi republik se imenujejo: 1. Ukrajinska sovjetska republika; 2. delavska komunarska volgskih Nemcev; 3. samostojna sovjetska baškirska republika; 4. tatarska sovjetska republika; 5. samostojna sovjetska kirgizska republika; 6. čuvaška komunarska; 7. karakirgizska komunarska; 8. volgijska komunarska; 9. čeremiska komunarska; 10. kalniška komunarska; 11. turkestanska sovjetska republika; 12. azerbajdžanska sovjetska republika; 13. republika Korumjsk-Hiva; 14. sovjetska republika Buhara; 15. sovjetska republika Dagestan; 16. sovjetska republika armenjska.

— Japonska, to se pravi — njena buržoazija, se je izjavila proti razorožitvi. Ta izjava je napravila v Washingtonu najglobočji vtis. — Hvala bogu, da vsaj to!

— Doba poroke pri Angležih. Statistika zadnjih desetletij izkazuje, da se Angležinje poroče od 1000 do 1040 v dobi od 15—20 let, 530 v dobi 20—24 let, 247 od 25—29 let; 73 od 30—34 let, 26 od 35—39 let, 11 od 40—44 let in 9 od 1000 se jih pa poroči še starejših. To je slično kakor pri nas, kjer se večinoma deklet poroči v starosti od 20 do 30 let.

— Neimenovan. Na davčnih polah v Združenih državah figurira neimenovana oseba s 33 milijoni dolarjev letnih prejemkov. Ameriški listi sumijo, da je ta oseba milijarder Rockefeller. — Naj bo, ali naj ne bo Rockefeller, toliko pa vsak pošten človek ve, da mora to biti eden največjih lopovov, kar jih je zemlja kdaj rodila.

Gospodarstvo.

— Zadeva državnih obveznic. Po šte- nu 295 versailleske pogodbe in po drugih tozadevnih določbah v mirovni pogodbi generalno ravnateljstvo državnih dolgov ne bo izplačevalo kuponov onih državnih obveznic, ki so bile pred vojno lastnina so- vraznih podanikov. Da razsoja v vseh spornih vprašanjih, je finančno ministrstvo odredilo, da so v okviru generalnega ravnateljstva državnih dolgov ustanovi za- časni takozvani sporni odsek, ki bo na podlagi dokazil, da izvirajo obveznice še iz predvojne časa, odločal o posameznih spornih primerih.

— Kriza v papirni industriji v Češko- slovaški. Po poročilu lista »Lidove Noviny« je nastala v industriji papirja taka kri- za, da se bo obrat v nekaterih tovarnah papirja zelo omejil, v nekaterih pa celo po- polnoma ustavil.

— Oddaja imetja na Madžarskem. V da- našnji seji nar. skupščine je predložil fin. minister Hegedüs vrsto zakonskih načrtov, med njimi prvi del zakona o oddaji Madžarskega imetja, ki se tiče postavodajnih do- ločb. Oddaja imetja znaša od 1000 do 10 tisoč kron 5%, od 10.000 do 50.000 10%, od 50.000 do 100.000 kron 15%, in nad 100.000 kron 20%. Domače akcijske družbe mora- jo tekom dveh mesecev potem, ko stopi v veljavo ta zakon, svoje akcijske glavnice potom kolikovanja za 15% znižati in na to z izdajo novih akcij spraviti na prejšnjo vi- šino.

— Statistika ameriške pomorske trgo- vine. Foreign Press Service prinaša stati- stične podatke o razvoju ameriške pomor- ske trgovine in naveda, da je ameriško trgo- vsko ladjevie v minulem letu izvozilo polovico vsega izvoznega blaga sploh. Iz- vozna trgovina je znašala izražena s števi- kami 12 milijard dolarjev, od česar je bilo prepeljanega na ameriških ladjah za nad pet milijard. Število ameriškega trgovske- ga ladjevie se je zvišalo lansko leto za 679 ladij.

Vestnik Svobode.

Člani odbora ljubljanske podružnice »Svobode« se opozarjajo na današnjo od- borovo sejo ob pol osmih zvečer v upra- vištvu »Napreja«.

Člansko zborovanje. Splošna gospo- darska zadruga za Slovenijo sklicuje član- sko zborovanje prodajalne Ljubljana na dne 27. t. m. ob 9. uri popoldne v veliki dvorani Mestnega doma.

Še dobro ohranjen, se Otroški voziček, kupi. Ponudbe z navedbo cene se prosi na Albin Šinkovec, brivce, Vič pri Ljubljani.

Brinje laško, prvo- vrstno ima v zalogi trvdka Kmet & Co. Ljubljana. Zahtevajte ponudbo!

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN- STVA IN URADE. NAJMODER- NEJŠE PLAKATE IN VABILA „ ZA ŠKOLE IN VESELECE „

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.

STEREOTIPNA LITOGRAFIJA.

I. SANDRIN LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrstnega

USNJA

kož, podplatov, gonilnih jermenov

in boksa

na debelo

MESTNI TRG 6

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s »Hrvatsko eskomptno banko« in »Srbsko banko« v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.